

Freelance-viulisti Minna Kangas:

”MUUSIKKO EI LEPÄÄ LAAKEREILLAAN”

Teksti: Pekka Raittinen

Viulisti Minna Kangas on soittanut orkestereissa, teatterissa, studiosessioissa ja opettanut. Viime vuonna Helsingin Muusikot ry:n Jaska-palkinnon saanut Kangas työskentelee nyt vanhan musiikin parissa.

”Ei tässä voi jäädä lepäämään laakereilleen. Tämä on huolen pitämistä instrumentista ja soitto-kunnosta”, Helsingin Muusikot ry:n viimevuotisen Jaska-tunnustuspalkinnon saanut viulisti **Minna Kangas** taustoittaa.

Kangas sai vanhan musiikin karpäsen pureman parikymmentä vuotta sitten. Tällä hetkellä hän työskentelee muun muassa **Volante**-kvartetissa, **Opus X** -yhtyeessä sekä konserttimestarina **Kuudennen kerroksen orkesterissa** ja **Helsingin Barokiorkesterissa**.

”Vanhan musiikin soittaminen on jatkuvaa etsimistä ja tutkimista. Siinä ei jämhädetä yhteen taapaan soittaa kappale.”

Freelancerin elämä merkitsee jatkuvaa valppaana oloa muutoinkin.

”Freelancerina työskenteleminen vaatii aikamoista yritteliäisyyttä. Tämä on elämäntapa. Jos kalenteri näyttää tyhjältä, niin sitten on vain keksittävä jotakin.”

Perhekuorosta Juniorijousiin

Keuruun läheltä Multialta kotoisin oleva Minna Kangas kasvoi omien sanojensa mukaan musisoivan seitsemänlapsisen suurperheen kuopuksena.

”Isämme ja äitimme halusivat kannustaa lasten musiikin har-

rastusta. Kolmevuotiaana aloitin laulamisen perhekuorossamme, jossa moniäänisyys tuli tutuksi. Ammattimuusikoiksi ovat päätyneet myös nuorin siskoni ja veljeni.”

Seitsemänvuotiaana Kangas aloitti viuluopinnot kansalaisopistossa ja jatkoi sieltä myöhemmin Jyväskylän konservatorioon. Sitten hänen soittoaan kuuli toinen **Helsingin Juniorijousien** perustajista **Csaba Szilvay** ja kutsui hänet soittamaan

”Jokainen keikka on tavallaan koesoitto. Se pitää virkeänä.”

tähän nuorten orkesteriin.

”Soitin kesäleirillä muistaakseni Bartókin *Unkarilaisia tansseja*. Szilvay kuunteli yleisön joukossa ja soitti meille kotiin sitten joskus paljon myöhemmin – muistaakseni melkein vuosi sen jälkeen. Muistan kuinka äitini puhui hänen kanssaan vakavana puhelimessa. Silloin olin vielä peruskoulussa.”

Suuri elämänmuutos oli edessä, kun Kangasta rohkaistiin hakemaan sekä Helsingin Sibelius-lukioon että Sibelius-Akatemiaan. Hän pääsi sisään molempiin, ja muutto pääkaupunkiin tuli ajankohtaiseksi.

”Sisään pääseminen tuntuu jälkikäteen helpolta, vaikka Sibelius-lukio oli tuolloinkin suosittu opinahjo. Vihelsin solfa-tes-tin, kun minulta oli ääni mennyt. Oli se iso harppaus yhtäkkiä, ja niin nuorelle rankkaakin. En esimerkiksi muista ensimmäisestä marraskuusta Helsingissä paljoakaan.”

Vanhan musiikin Dingo

Kankaan tullessa lukioikään Helsingin Juniorijousien ensim-

mäinen sukupolvi oli jo liian vanha soittamaan juniori-nimikkeen alla. Soittamista yhdessä haluttiin kuitenkin jatkaa, ja näin syntyi **Helsingin Kamarijouset**.

”Vuonna 1985 esitimme Ritarihuoneella kaikki Johann Sebastian Bachin konsertot ja orkesterisarjat. Pyrimme tekemään konserttisarjan kunnioittaen säveltäjän alkuperäistä visiota. Itse olin silloin vielä hyvin nuori, mutta tapahtuma toimi minulle alkusysäyksenä vanhan musi-

ton saavuttaa.

”Kannattaa pyrkiä siihen, että musiikki puhuttelee – tavalla tai toisella. Soittajan oma luovuus ja mielikuvitus korostuvat. Soitetaan fraaseja, eleitä ja affekteja. Haetaan musiikin luonnetta tyyli- ja aikakauden mukaiseksi. Musiikin soittaminen on tutkimusprosessi, joka elää koko ajan. Esimerkiksi tilan akustiikka vaikuttaa tempoon ja artikulointiin.”

Irti traditiosta

Minna Kankaan mukaan vanhan musiikin soittamisessa ei olekaan kysymys uuden traditi-on rakentamisesta aiemmin luodun sijaan.

”Barokin ja klassisen aikakauden musiikki pohjautui paljolti kansankulttuuriin ja -musiikkiin. Ajan kuluessa musiikin ydintä on kuorutettu erilaisilla traditioilla. Tanssillisuus on hävinnyt. Esimerkiksi alkuperäisissä nuotteissa on vain säveltäjän omat kaaritukset; ei juuri nyanssimerkintöjä eikä sormituksia, kuten useissa nykyisissä nuottieditioissa.”

”Säveltäjät luottivat silloin esittäjän ’hyvään makuun’, johon musiikin opiskelu tuona aikana keskittyi. Nykyään tietty tulkintatraditio siirtyy usein opettajalta oppilaalle ja häneltä taas omalle oppilaalle sellaisenaan, vaikka esittäjä, tila ja tilanne vaihtuvat.”

Kangas on vaikuttanut ja levyttänyt Helsingin Barokkiorkesterin ja Kuudennen kerroksen orkesterin riveissä. Näistä jälkimmäinen hyväksyttiin vastikään uutena orkesterina valtiosuuden piiriin monen vuoden odot-telun jälkeen.

”16 vuodessa orkesterin toimintaa on vaikeuksista huolimatta sinnikkäästi rakennettu.

”Sanotaan, että tyhmyys tiivistyy joukossa, mutta kyllä myös viisaus tiivistyy!”

Valtionosuus tuo toimintaan tiettyä vakautta, vaikka kattaakin tämänhetkisestä vuosibudjetista vain noin kolmanneksen.”

Kiinnostus vanhaa musiikkia kohtaan auttoi myös saattamaan opinnot Sibelius-Akatemiassa päätökseen.

”Opinnot jäivät alun perin, kun aloitin keikkailun. Lisäksi sain esikoislapseni 20-vuotiaana. Opiskelin taas intensiivisemmin 90-luvun alussa, mutta sitten suljin välillä taas Akatemian ovet kokonaan. Lopulta hain uudestaan Sibelius-Akatemian vanhan musiikin linjalle, jossa aloitin opinnot vuonna 2001 ja valmistuin tämän vuoden alussa.”

Työvälineenä persoona

Kangas on ollut koko työuransa ajan freelancer, lukuun ottamatta viransijaisuuksia Tapiola Sin-

fonietaissa 1990-luvun alussa ja myöhemmin Kansallisoopperan orkesterissa.

”Ehkä olen freelance-tyyppiä. Hetken mietittyäni tartun asiaan ja ryhdyn tekemään. Jokainen keikka on tavallaan koesoitto. Se pitää virkeänä.”

Minkälaista sitten on mennä lyhyellä varoitusajalla tuurajaksi esimerkiksi suureen orkesteriin?

”Helppointa on, jos tuntee ihmisiä etukäteen. Tämä on intiimiä työtä, jossa ollaan ihan fyysisesti lähekkäin. Työtä tehdään persoonalla.”

Oikea asenne onkin Kankaan mukaan työn tekemisen lähtökohta. Hän toteaa, että lapsuus suurperheessä on ehkä auttanut pärjäämään suurissa työyhteisöissä.

”Jos on väärä asenne, saa olonsa todella tukalaksi. Pitää olla avoin ja ymmärtää orkesterin

PEKKA SAARINEN

Kuudennen kerroksen orkesteri vuonna 2002

”Kannattaa pyrkiä siihen, että musiikki puhuttelee – tavalla tai toisella.”

työskentelytapoja, jotta voi antaa parhaansa.”

Pelkkä tekninen taituruus muusikkona ei riitä, vaan esimerkiksi kriisinsietokyky punnitaan.

”On helposti havaittavissa, jos jollakin on huono päivä. Jos lähtee mukaan siihen toisen huonoon päivään, on helposti tuloksena kaaos. Pitää antaa itse oikeanlaisia impulsseja muille. Sanotaan, että tyhmyys tiivistyy joukossa, mutta kyllä myös viisaus tiivistyy!”

Teatterista studioon

Minna Kangas toteaa freelance-rina työskentelemisen olevan monitahoinen asia. Kahta samanlaista viikkoa ei ole. Itseen pitää jonkin verran osata tuoda esille työnantajien suuntaan, vaikka Kangas toteaa, että nykyinen puhe itsensä markkinoinnista ja tuotteistamisesta tuntuu oudolta ja vieraalta.

”Jos on esimerkiksi ollut äitiyslomalla tai muuten poissa kuvioista, tuntuu joskus että olisi parempi, ettei siitä puhuisi kenellekään. Silloin työnantaja ajattelee helposti, ettei muusikolle keikka käy – kysymättä häneltä itseltään lainkaan. Selaisesta en tykkää.”

Suhteellisen leveä työnsarka on kuitenkin löytynyt vanhan musiikin ja orkesterien lisäksi muun muassa teatterin musikaaleista, elokuvamusiikista ja kevyemmän puolen studiosessioista.

”Teatterissa työtä määrittää se, että tietty kappale soitetaan toistuvasti – toisin kuin konserteissa. Jossain 20. esityskerran kohdalla kappaletta alkaa ymmärtää syvällisemmin ja nuoteistakin päästään irti.”

”Popin, rockin ja iskelmän studiosessiot ovat rentoja tilanteita, joista tykkään. Olen tehnyt **Tapani Kansaa, Dannyä, Hectoria, Palefacea, Arja Korisevaa**”, Kangas luettelee.

Uudempana työnsarkana on mukaan tullut opettaminen. Tällä hetkellä Kangas opettaa barokkiuulun soittoa Helsingin ammattikorkeakoulu Stadiassa ja Sibelius-Akatemiassa.

”Saan paljon työvälineitä opettamiseen omasta muusikon työstäni. En voikaan kuvitella tilannetta, jossa pelkästään opettaisin. Se ei tuntuisi reilulta oppilaankaan kannalta.”

”Kai sitä jälkeenpäin nähtynä on valinnut oikein, koska on saanut tehdä sellaisia asioita, jotka kiinnostavat. Jos voi katsoa luottavaisesti tulevaisuuteen, että on yhtä paljon töitä kuin tälläkin hetkellä, niin ei kai tässä mitään hätää ole”, Kangas pohdiskelee.

